

Van Passend onderwijs binnen Leusden en Achterveld naar onderwijs dat past voor alle kinderen!

Van passend richting meer inclusief.

Samenwerkingsverband de Eem en de schoolbesturen binnen Leusden/ Achterveld streven ernaar om zoveel mogelijk kinderen thuisnabij onderwijs te bieden. Dit betekent dat er soms extra ondersteuning voor een leerling, een groep kinderen, of een hele school nodig is. Deze ondersteuning wordt geregeld door een intensieve samenwerking tussen de besturen en de onderwijsondersteuner van het SWV De Eem.

Vooraf door vroegtijdige signalering en preventie willen we proberen te voorkomen dat kinderen buiten Leusden/ Achterveld naar school moeten gaan.

We willen toewerken van individuele extra ondersteuning naar meer clusteren van extra ondersteuning. En ondanks vroeg signaleren willen we ook inzetten op normaliseren; we willen handelingsgericht werken, vanuit de mogelijkheden van kinderen en leerkrachten; we willen diversiteit waarderen en toewerken naar meer inclusief onderwijs.

Hoe ziet dat er concreet uit?

Als eerste signaleert de leerkracht mogelijke bijzonderheden in het leren of functioneren van een leerling. Of hij/zij signaleert bij zichzelf een vraag hoe een leerling te begeleiden/ tot leren te krijgen / enz. Op het moment dat een leerkracht met de voor haar /hem bekende interventies niet verder komt, gaat de leerkracht betreffende leerling beter in kaart brengen in het TOPdossier, lichte ondersteuning op school (punt 1-4). De leerkracht formuleert zijn /haar vraag en gaat goed waarnemen; bespreekt deze vraag en de waarneming met de ouders, zodat zij ook mee kunnen denken in waarnemen, begrijpen en mogelijk oplossingen. Alle informatie wordt genoteerd in Topdossier, lichte ondersteuning op schoolniveau. Als leerkracht en ouders de situatie begrijpen en een oplossing hebben, kan de leerkracht verder met de leerling. Als leerkracht en ouders de situatie niet begrijpen, bespreekt de leerkracht de casus met de intern begeleider tijdens de groepsbespreking/ leerlingbespreking. De ouders worden hierover geïnformeerd. De leerkracht en intern begeleider bespreken wat er in het TOPdossier aan informatie verzameld is. Als zij de situatie begrijpen, het integratief beeld helder hebben en een oplossing hebben op schoolniveau voor deze leerling en de leerkracht, wordt dat genoteerd in het Topdossier onder punt 5 en 6. Afhankelijk van de interventie die ingezet gaat worden, wordt dit genoteerd in het groepsplan (basisondersteuning) of in punt 7-8 in TOPdossier (lichte ondersteuning binnen de basisondersteuning). Dit plan (7-8) wordt teruggekoppeld naar ouders voor hun instemming, waarna het uitgevoerd kan worden. Vergeet niet een evaluatiedatum te bepalen waarop je wilt zien of de beschreven doelen behaald zijn. Evalueer met ouders, leerkracht en IB of de interventie het gewenste resultaat heeft

opgeleverd of dat er aanvullend iets nodig is en wat dan (hetzelfde, meer van hetzelfde of iets anders). Op dit moment bespreek je ook met elkaar of er opgeschaald moet worden naar een hoger ondersteuningsniveau, naar het Ondersteuningsteam (OT). Ouders zijn dus op de hoogte dat er opgeschaald wordt en wat die opschaling inhoudt. Reden tot opschaling is: de school heeft expertise nodig om een leerling beter te begrijpen / de leerkracht of de leerling heeft extra ondersteuning nodig om aan te sluiten bij de onderwijs- en/of ondersteuningsbehoeften / er is gerichte expertise-inzet nodig vanuit ketenpartners (Gedragstolk of Kleine Prins) / er is inzet vanuit jeugdhulp nodig.

Het kan ook zijn dat uit de leerlingbespreking komt, dat leerkracht en intern begeleider niet goed weten wat er nodig is voor een leerling. Op dat moment kan de keuze gemaakt worden om de leerling te bespreken in het ondersteuningsteam van de school, bestaande uit consulent Lariks, onderwijsondersteuner Samenwerkingsverband (en voor de Voilascholen de kwaliteitsmedewerker Voila), intern begeleider van de school. Ouders moeten op de hoogte gebracht worden dat hun kind in dit overleg besproken wordt. Als ouders hiervoor nadrukkelijk geen toestemming geven, moet de casus anoniem besproken worden. Uit dit overleg tijdens het zogenaamde 'sparmoment' volgt altijd een advies/ een traject om uit te zetten.

Tijdens het sparmoment kan ook besproken worden of er onderzoek nodig is om een leerling beter te begrijpen. Met het ondersteuningsteam wordt afgewogen welke meerwaarde een onderzoek zou kunnen hebben en welk onderzoek ingezet moet worden. Psychologisch onderzoek (IQ) kan worden ingezet door de school/ bestuur zelf; breed onderzoek kan worden ingezet na een MDO of gesprek tussen IB-leerkracht -ouders via Lariks of POH. Als ouders afwijken van de afgesproken route binnen Leusden/ Achterveld en kiezen voor onderzoek via POH, dan geeft de IB aan ouders een briefje mee met de onderbouwing waarom onderzoek noodzakelijk is en welke onderzoeksvraag er ligt. Een advies tot onderzoek loopt altijd via overleg leerkracht/ ouders - IB- ondersteuningsteam- (eventueel MDO).

Bij opschaling:

Zet het dossier van de gelopen HGW-ronde in TOPdossier door naar extra ondersteuning op schoolniveau. Pas het waarnemen (punt 1-4 TOPdossier) aan aan de recente situatie en hang de vorige HGW-ronde in TOP in het logboek als bijlage. Deel het dossier met het SWV. Bij het sparmoment van het ondersteuningsteam aan de school, bespreken IB, onderwijsondersteuner, consulent Lariks, (voor Voilascholen kwaliteitsmedewerker Voila) eventueel aangevuld met de betrokken leerkracht, welke route er wordt uitgezet. Afhankelijk van de vraag en de situatie zijn er de volgende stappen:

- Het integratief beeld is helder en ouders zijn goed meegenomen in het proces; na overleg kan de school de doelen formuleren, ouders hierin meenemen en het traject

verder uitvoeren (Topdossier punt 5-9); indien noodzakelijk heeft de onderwijsondersteuner extra ondersteuning afgegeven en/ of pakt Lariks een traject met ouders op om benodigde jeugdhulp in te zetten.

- Het integratief beeld is niet duidelijk en/of ouders zijn niet goed meegekomen in het proces en/of er is nog niet duidelijk welke inzet een oplossing zou kunnen zijn; er is multidisciplinaire inzet nodig om te begrijpen en tot een passend aanbod/ advies te komen. School plant, in samenspraak met consulent Lariks en onderwijsondersteuner, een MDO met noodzakelijke expertises. Dat kan zijn: Gedragstolk, De Kleine Prins, betrokken zorginstanties, aanvullende specialist via SWV, ... Afhankelijk van de uitkomst van het MDO wordt het traject in gezamenlijkheid uitgezet en gevolgd in TOPdossier.
- Er blijkt een leerkrachtvraag/ groepsbrede vraag / schoolbrede vraag te liggen (soms onder de hulpvraag voor een leerling). Met de leerkracht, IB, eventueel directeur en onderwijsondersteuner SWV (en voor de Voilascholen de kwaliteitsmedewerker Voila) en eventueel Lariks wordt een gesprek gepland om met elkaar de stand van zaken te bepalen en tot een passende interventie te komen. Afhankelijk van de vraag en de interventie wordt die bekostigd vanuit basismiddelen of extra ondersteuningsmiddelen, soms aangevuld met inzet van specialisten via het SWV of Lariks (denk bv aan de training 'hier zijn wij'). Dit wordt sinds september 2021 gevolgd in Topdossier, door eigen documenten van de school in het logboek te hangen van aangemaakt Topdossier schoolarrangement/ clusterarrangement.

De interventie wordt op een vooraf bepaald moment (waarop de doelen ook zijn gesteld) geëvalueerd in TOPdossier. Dit moment wordt afgesproken tijdens het MDO of tijdens het sparmoment met het OT; er wordt op dat moment ook afgesproken wie aanwezig zullen zijn bij de evaluatie.

Over TOPdossier:

- Voor anderen mee kunnen gaan denken is altijd punt 1-4, een heldere vraag van de leerkracht en het waarnemen, gevuld door de leerkracht, eventueel met hulp/ aanvulling door de intern begeleider. Dit geldt voor meedenken door de intern begeleider op schoolniveau, maar ook voor meedenken door de onderwijsondersteuner of anderen, uitstijgend boven het schoolniveau. Zorg dat op een of andere manier helder is welke interventies er al zijn ingezet door leerkracht/ school/ ouders en wat de effecten waren (dat kan bij 'interventies, anders.....', bij stimulerende en belemmerende factoren of door een voorgaand OPP in het logboek te hangen).

Wil je dus extra ondersteuning aanvragen via het sparmoment, dan willen we als OT vooraf een Topdossier in kunnen zien, om de juiste afwegingen te maken.

- Punt 5 en 6 worden gevuld door de intern begeleider na (of tijdens) het MDO en/ofsparmoment.
- Punt 7 en 8 worden gevuld door intern begeleider en leerkracht; hangt af van de afspraken binnen de school. Er wordt na punt 8 automatisch een mail verzonden naar ouders voor instemming. Deze instemming in Topdossier is wettelijk verplicht vanuit de inspectie. Ouders hoeven niet achter het plan te staan, maar moeten wel aantoonbaar op de hoogte zijn van het plan.
- Zodra de instemming van ouders er is, het volgende over de toolbox, punt 9:
  - * als er alleen extra ondersteuning op de leerontwikkeling wordt geboden door iemand van binnen of buiten de school, 'ga verder zonder toolbox'. En ga het plan uitvoeren.
  - * als er extra ondersteuning wordt ingezet door een specialist van buiten de school, zoals DGT en/ of DKP vul je wel een toolbox in; daar hangt namelijk de bekostiging van die specialist aan. Vul altijd de persoon in, opleidingsniveau, van wanneer tot wanneer en hoeveel weken dat zijn. VUL NOOIT BEDRAGEN IN!!!!!!
  - * verzendt de ondersteuningsvraag via TOPdossier naar het SWV.
  - * Onderwijsondersteuner leest het plan, bekijkt de gevraagde inzet en geeft dit af (of niet).
- School evalueert met afgesproken betrokkenen in TOPdossier(punt 10) en vraagt mogelijk een vervolg voor extra ondersteuning aan in het sparmoment met het OT. Bij geen vervolg wordt bij punt 11 het dossier opgeborgen in het archief; bij wel een vervolg wordt het dossier doorgezet naar het passende ondersteuningsniveau: lichte ondersteuning op school (valt onder de basisondersteuning; SWV in principe niet betrokken); extra ondersteuning op school; extra ondersteuning op voorziening = TLV-aanvraag.
- Bij vervolg in extra ondersteuning: vraag en waarnemen (1-4) updaten naar de recente situatie. Leerling bespreken met het OT (onderbouwen waarom en hoeveel extra ondersteuning noodzakelijk is). Als OT akkoord is, punt 5- 9 weer aanvullen/wijzigen waar nodig; dat zal zeker punt 7-8 zijn; 'verder zonder toolbox' of ondersteuningsvraag indienen bij SWV en onderwijsondersteuner geeft af, enz.

Consulten Ondersteuningsteam (OT):

- Vinden in 2022-2023 plaats een maal per 4-6 weken.
- Vinden op de middag plaats van 13.00 uur tot 14.30 uur. We starten met het sparmoment voor het OT, waarbij IB, Lariks, onderwijsondersteuner, (voor Voilascholen kwaliteitsmedewerker Voila), eventueel directeur of anderen die nodig zijn. In het sparmoment bespreken we: lopende zaken basisondersteuning *(anoniem ingebracht tenzij anders met ouders besproken, sparrend van aard, er is*

nog geen TOPdossier of school is 1-4 aan het vullen), lopende zaken extra ondersteuning (TOPdossier 1-4 wordt met toestemming van ouders vooraf gedeeld met ondersteuningsteam. Dit omdat de school als het goed is al een traject heeft gelopen binnen de ondersteuningsstructuur. Geen TOPdossier= geen bespreking), vragen vanuit de school (groepsvragen, schoolvragen), uitzetten trajecten komende periode (plannen MDO's; afspreken wie wat oppakt van wat er besproken is).

- Speerpunten vanuit ondersteuningsteam/ Lariks/ SWV/ besturen voor schooljaar 2022-2023, waar we elkaar bij nodig hebben:

* Focus verleggen van kindgerichte vraag naar leerkrachtvragen. Minder zaken bij het kind neerleggen, maar meer aandacht voor handelingsverlegenheid leerkracht/ meer aandacht voor en reflectie op leerkrachtgedrag. Een leerkracht in haar/ zijn kracht zetten, levert voor meer leerlingen iets op. Meer gericht op collectief inzetten binnen de groep/ binnen de school.

* Versterken van de ondersteuningsstructuur op de scholen. Een heldere, HGW-ondersteuningsstructuur zorgt voor meer overzicht, duidelijkheid, rust en beredeneerd handelen; wat alle betrokkenen ten goede komt.

* Multidisciplinair inzetten als multidisciplinair noodzakelijk is; bij enkelvoudige vragen kleiner inzetten.

* Samen optrekken als ondersteuningsteam vanuit het sparmoment op de scholen; wat levert dit op, wat kan worden bijgesteld, ...

* Inzetten op normaliseren: onderwijsaanbod bieden vanuit het uitstroomperspectief en dit halfjaarlijks bekijken en zo nodig bijstellen; onderzoek inzetten om leerling beter te begrijpen, niet als de onderwijsbehoeften helder zijn of om ouders te overtuigen; alert zijn op basisaanbod Lariks; .....

Nieuwe of verhelderende afspraken:

Na 3 jaar samen op-werken zijn er natuurlijk verbeterpunten. Op dit moment vraag ik jullie aandacht voor het volgende.

- Ondersteuningsteam kan alleen inhoudelijk voldoende meedenken als er een TOPdossier punt 1-4 ligt. Dus als je een leerling voor extra ondersteuning wilt bespreken, dan ligt er een Topdossier, gevuld 1-4. Dat is ook logisch binnen de ondersteuningsroute; je hebt immers al een traject met extra inzet gelopen binnen de basisondersteuning. Tip: het lijkt mij verstandig dit ook van je leerkrachten te vragen voor een groepsbespreking of leerlingbespreking voor jezelf. Het bevordert het HGW denken en handelen binnen de school. En het voorkomt keuzes maken terwijl er informatie mist, wat leidt tot een minder goed passend aanbod.
- Het werken met TOPdossier wordt geïmplementeerd en geborgd. Dat betekent dat het vullen

van het TOPdossier schoolverantwoordelijkheid is en na ieders inzet afgelopen jaar verwacht ik dat intern begeleiders (en leerkrachten) dit zelfstandig kunnen. Wees alert op instemming van ouders en wanneer er wel/ geen toolbox moet worden ingevuld. Bij twijfel altijd even vragen aan de onderwijsondersteuner. Het Topdossier is een rechtsgeldig OPP voor de inspectie. Vanuit wet- en regelgeving: *'Voor het toezicht, de monitoring en de evaluatie van de Wet passend onderwijs is het van belang om inzicht te hebben in welke leerlingen extra ondersteuning krijgen. Daarom zijn schoolbesturen vanaf 1 augustus 2015 verplicht om opp's te registreren in het Register Onderwijsdeelnemers (ROD voorheen BRON). Om de administratieve last voor scholen zo laag mogelijk te houden hoeven scholen alleen de begin- en einddatum van het opp in ROD te registreren. Het is dus niet nodig om de inhoud van het opp te registreren. Als de einddatum van het opp nog niet bekend is op het moment van de eerste registratie dan kan deze later worden ingevoerd. Registratie is gedurende het hele schooljaar mogelijk.'*

- De onderwijsondersteuner gaat niet de groepen in voor observatie als de intern begeleider dit (nog) niet gedaan heeft in dit traject. Bij een observatie is de leerkracht altijd op de hoogte dat de onderwijsondersteuner komt en waarvoor; we doen dit immers omdat de leerkracht een vraag heeft. De leerkracht doet zoals hij/zij altijd handelt in de groep; dus geen begeleiding/ondersteuning laten wegvallen om te laten zien wat er dan gebeurt.
- Voor een MDO over een leerling wil de onderwijsondersteuner een kijkje in de groep kunnen doen (hooguit een half uurtje) om te zien om welke leerling het gaat en in welke situatie die zich bevindt binnen de groep.
- MDO's plannen we vanaf schooljaar 2022/2023 tijdens het sparmoment. Alleen multidisciplinair als multidisciplinair nodig is. Kan het in kleiner comité, graag; dit bespreken we tijdens het sparmoment met het OT. MDO's kunnen wat het OT betreft plaatsvinden op de ochtenden of de middagen vanaf 15.00 uur tot 17.00 uur.
- Als ouders bij de huisarts komen en de POH/GGZ-jeugd is betrokken dan neemt de POH contact op met de leerkracht via mail. De ib-er staat dan altijd in de cc, zodat deze op de hoogte is.
- Belangrijke informatie vanuit het SWV of zijn er zaken af te stemmen vanuit de onderwijsondersteuner, dan ontvangen intern begeleiders/ Lariks/ bestuurders die per mail. Zo nodig worden anderen ter zake doende meegenomen in de cc. De IB-kring van Voila is deels te bezoeken door intern begeleiders uit Leusden en Achterveld en de onderwijsondersteuner; ook daar wordt informatie vanuit het SWV gedeeld.
- De intensieve instructiegroep op De Heerd is bestemd voor leerlingen die moeilijk leren en geen gedragsmoeilijkheden laten zien. Zie het als een SBO-setting binnen Leusden. Deze onderwijssetting mag alleen door de onderwijsondersteuner van het SWV geadviseerd worden aan ouders (niet door internbegeleiders of Lariks). Ouders mogen niet vanuit de school het advies SBO elders krijgen; als SBO (of SO) aan de orde is, wordt er door school altijd een MDO gepland met ouders, SWV en Lariks om dit te bespreken met elkaar.
- Heel belangrijk: meld leerlingen die niet naar school komen dan wel minder naar school komen, om welke reden dan ook, altijd aan je bestuur. Bestuur en SWV moeten op de hoogte zijn van leerlingen die onderwijstijd missen om vanuit de zorgplicht toe te werken naar weet terug naar school.

Termen in het werkveld:

- OT= het ondersteuningsteam van de school: opvoedondersteuner/ schoolconsulent vanuit Lariks, de intern begeleider, de leerkracht, onderwijsondersteuner SWV, (voor Voilascholen kwaliteitsmedewerker Voila). Indien nodig kan er altijd iemand met ter zaken doende expertise aansluiten, zowel vanuit de zorg als vanuit het onderwijs (denk aan een betrokken psycholoog, orthopedagoog, gezinsbegeleider, kindercoach of een gedragsspecialist, specialist speciaal basisonderwijs, specialist hoogbegaafdheid via het SWV)
- MDO, multidisciplinair overleg: dit vindt plaats als er sprake is van ingewikkelde processen, multiproblematiek, waarbij diverse disciplines nodig zijn om te begrijpen en tot een passend aanbod te komen, zowel vanuit onderwijs als vanuit zorg. Naast het ondersteuningsteam sluiten natuurlijk ouders aan en eventueel mensen die bij de thuissituatie betrokken zijn. Ter voorbereiding ontvangt iedereen die aanwezig is bij het MDO een leeslink voor het opgestelde TOPdossier, zodat iedereen meepraat en meedenkt vanuit dezelfde informatie. Ouders moeten hierover geïnformeerd zijn. Als ouders actief geen toestemming geven, mag het NIET gedeeld worden en zal het MDO meer tijd in beslag nemen om toch alle informatie ter tafel te bespreken. Voor de structuur en invulling van het MDO verwijs ik naar de trainingen vanuit het SWV door Frederieke. In het MDO wordt de ondersteuningsvraag nader verkend en met elkaar bekeken of we tot een integratief beeld kunnen komen (begrijpen we dit kind / deze situatie; dit wordt beschreven in punt 5 TOPdossier). Er wordt afgesproken welke ondersteuning er nodig is en hoe die gerealiseerd gaat worden (punt 6 TOPdossier). De afspraken en opbrengsten worden beschreven in punt 7 en 8 TOP-dossier, waarop automatisch instemming wordt gevraagd aan ouders. Als die instemming er is, gaat de extra ondersteuning lopen voor de afgesproken periode en er wordt geregeld met ouders, school en overige betrokkenen geëvalueerd op afgesproken momenten. De uitvoering en evaluaties worden op afstand gemonitord door de onderwijsondersteuner.
- Gedragsspecialist via SWV: medewerker vanuit De Gedragstolk= DGT.
- Specialist vanuit De Kleine Prins= DKP: voor extra ondersteuning bij langdurige ziekte/ afwezigheid, handicaps, lichamelijke en eventueel psychische beperkingen. Nieuw: ook voor uitzetten specifieke leerlijnen voor extra-ondersteuningsleerlingen die een zeer afwijkende leerontwikkeling laten zien.
- Auris: expertisecentrum voor gehoorproblemen, spraak-taalproblemen
- Barthimeus: expertisecentrum voor gezichtsproblemen, visusproblemen
- Expertisecentrum De Heerd, Voila: voor NT2 problematiek en VVE kleuters en groep Goud= intensieve instructiegroep.
- Intensieve instructiegroep De Heerd/ groep Goud: kleine groep waar op de ochtenden intensieve instructie op maat op hoofdvakken wordt gegeven; in de middag zitten de leerlingen in de stamgroepen op De Heerd en De Holm.
- SO: speciaal onderwijs, diverse varianten: SO-gedrag en sociaal-emotionele ontwikkeling; SO ZML (zeer moeilijk lerende leerlingen); SO langdurig zieke kinderen/ kinderen met een fysieke beperking.
- SBO: speciaal basisonderwijs
- SBO JK: speciaal basisonderwijs met arrangement Jonge kind. Van 4-7 jaar, als het

onderwijsperspectief verhelderd moet worden.

- SBO OZA: speciaal basisonderwijs met onderwijs/ zorg arrangement; indicatie vanuit wijkteam voor nodig, naast een SBO TLV; voor kinderen die naast specifieke onderwijsbehoeften ook specifieke opvoedbehoeften hebben waarvan deze behoeften verhelderd moeten worden middels diagnostiek en behandeling; setting voor 9 maanden.
- TLV: toelaatbaarheidsverklaring; wordt aangevraagd bij het SWV door de school.